

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

יתרו

שיחות מוהר"ן

ספר שיחות מוהר"ן אות - קסה - קסז

קיצור ליקוטי מוהר"ן

מר - מה שמכין כף אל כף בשעת התפלה

ב. ועל פן צריך לקבע מקום לתפלתו, פי אפלו בשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק אף-על-פי-כן קשה לו מאד להתפלל שם פי אינו מרגל באיורא של מקום וכל שפן להפך:

ג. וזה פרוש: "תפלות כנגד תמידין תקנום" (ברכות כ"ו), הינו שצריך לראות שיתפלל תפלתו באיורא דארץ-ישראל דהינו תקון מחשבות זרות שבתפלה שהם בחינת תפלות כנגד שתקונם על-ידי בחינת ארץ-ישראל שכתוב בה: "תמיד עיני ה' אלקיך בה" (דברים י"א יג):

ד. וזה פרוש: "ובידי הנביאים אדמה" (הושע י"ב יא) על-ידי מחאת כף על-ידי הידים הדבורים נדברים באדמת קדש. נביאים לשון דבור (כמו שפרש רש"י שמות ז ועין ארח-חיים סימן ק"ב ס"ק ג בט"ז בזה). גם נתבטל הרג ואבדון מהעולם (ועין לקמן סימן מ"ו) בבחינת: "ונתתי שלום בארץ וכו' וחרב לא תעבר בארצכם" (ויקרא כ"ו ו). ועל-ידי המחאת בפנים התפלה היא באיורא דארץ-ישראל והוא דר באיורא דארץ-ישראל ויש לו אלקים ונתבטל מחשבות עבודה זרה וכפירות הנקראים כנגד האמונה שהיא תפלה, בחינת ידיו אמונה תרגם אונקלוס פרישן בצלו. ותקונם על-ידי תמידין על-ידי ארץ ישראל על-ידי מחאת כף פנ"ל:

ה. פרוש אחר תמידים הם כבשים בחינת "וכבשים ללבושך" (משלי כ"ז כו) ואמרו חכמינו זכרונם לברכה, שהם כבשי דרחמנא (תגיגה י"ג) שעל-ידי תפלה נתגלה סודות התורה:

ו. פרוש אחר תפלה כנגד הינו המחשבות זרות שהם כנגד ונקראים מבול שהם מבבלין התפלה. ותקונו שיתן צדקה לארץ-ישראל ועל-ידי-זה הוא נכלל באיורא דארץ-ישראל שעליה אמרו חכמינו, זכרונם לברכה: "שלא ירדה מבול לארץ-ישראל" (ובחים ק"ג) וזהו: תמידין תקנום תיקונם ארץ-ישראל. וגם על-ידי-זה נודפך מחו הינו מחשבתו פי 'איורא דארץ-ישראל מחפים' (בבא-בתרא קנ"ח). וזהו: "וראיתיה" הינו ארץ ישראל על-ידי-זה נתעורר ונתתקן ברית עולם בחינת ח"י (שמונה-עשרה) ברכאן דצלותא בחינת צדיק ח"י עלמין:

מה - מחאת כפים בתפלה

על-ידי מחאת כפים בתפלה נתעוררים כפפי הראה שמשים נתהוה הדבור ועל-ידי המחאת כף חמש אצבעות ימין בחמשה שבשמאל וכן להפך נתהוה בחינת מ"י גימטריא חמשים שערי בינה בחינת יובל. כי חמש פעמים חמש גימטריא עשרים וחמש ושתי פעמים עשרים וחמש גימטריא חמשים, בחינת חמשים פעמים יציאת מצרים שנוכר בתורה שעל-ידי בחינת יובל יצאנו ממצרים. ושם היה הדבור בגלות ועל-ידי הגאולה (גימטריא מ"י) נתהוה בחינת פה ודבור בחינת: "מי שם פה" (שמות ד' יא) והפה מקבל הדבורים לתוכו מפני הראה:

ככל פעם שהיה מספר מעוצם הפלגת מעלתו ומדרגתו הגבוה מאד מאד. היה אומר בכל פעם, אבל מאד יעתי על זה. איך האב זייער גיהארוויט. איך האב זייער פיל גיפאסט (שלח).. ועיקר סיפורו בפנינו דיבורים כאלו היה בשביל קנאת סופרים (שלט) כדי שנהיה מקנאים עצמנו במעלתו הגדולה כדי שגם אנחנו נעשה כמותו ונלך בדרכיו להתייגע ולטרוח וכו' ולעבוד ה' כמותו. ופעם אחת ספר עם אחד מעניינים אלו והתפאר לפניו מעוצם גדולת מעלתו והשגתו הגבוהה העצומה וכו', כמו שמתפאר ומתגרה עם חברו בגדולתו כדי שיתקנא בו חברו. וזה האיש אמר לו: מי יוכל לבוא לזה לזכות למדרגתכם כי יש לכם נשמה גבוהה מאד בודאי?! והקפיד רבנו זכרונם לברכה מאד על זה. ואמר: זהו החסרון שלכם, שנדמה לכם שעיקר גדולת והשגת הצדיקים הגבוהים הוא רק מצד הנשמה הגבוהה שיש להם כי באמת לא כן הדבר, רק כל אחד ואחד יכול לזכות לבוא למדרגתי להיות כמוני ממש. כי העיקר תלוי רק ביגיעות ועבודות באמת. וכן שמעתי גם כן כדברים האלה מפיו הקדוש כמה פעמים שהעיקר תלוי רק ביגיעות ועבודות וכו' (שמ):

שמעתי בשמו שאמר, העולם סוברים שמחמת שאני נכד הבעל שם טוב זכרונם לברכה מחמת זה זכיתי למדרגתי. לא כן הוא, רק עם דבר אחד הצלחתי. ועל ידי זה זכיתי לעלות למה שזכיתי. ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: מיט איין זאך איז מיר גיראטין (שמא):

לענין מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות נה: כתובות סב.) 'אנחה שוברת גופו של אדם', ספר שאצלו היה כך ממש. כי בימי נעוריו בעת שיגע בעבודת ה' היה לפעמים עושה איזה אנחה, ואחר כך היה מנסה עצמו אם יוכל להגביה ידיו ולא היה יכול אז להגביה ידיו. כי גופו היה משתבר באמת ממש מחמת אנחתו:

גם סיפר מגודל הבושה שהיה לו. שהיה מתבייש מהשם יתברך והיה מרגיש ממש הבושה על פניו. והיה מרגיש כמו מי שמתבייש מחברו מאד. כי היה מרגיש שמתחילין מראה פניו להשתנות לכמה גוונין כדרך המתביישין ממש בלי שום שנוי וכבר נתבאר (שמב) מגודל הבושה והיראה שהיתה מונחת על פניו תמיד אשר לא נראה כזאת. והרב הקדוש מורנו הרב רבי נחום זכרונם לברכה מטשארנביל (שמג) ראה אותו בימי נעוריו בקהילת מעדועדווקע, ונתבהל מעצם היראה שהיה על פניו אז, ואמר שמה שנאמר (שמות כ' ז): "למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" זה רואין בחוש אצלו:

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

(נו) דע שעל ידי מצוות סוכה כראוי מתר לו לעסוק בבנין ואינו מזיק לו לממונו כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות צ"ג): העוסק בבנין מתמסכן. ושעם הדבר כי מה ענין העניות להבונה, אך טעם הדבר כי מי שבונה בנין צריך לבנות בחכמה, כמו שכתוב (משלי כ"ד): "בחכמה יבנה בית" ובודאי הבונה בחכמה לא יתמסכן ואדרבא יתעשר ויתקיים בו בחכמה יבנה בית וכו' וכדעת חדרים ימלאו. אבל מי שבונה בלא חכמה מענישין אותו בעניות, ועל ידי זה יתבוה חכמתו בבחינת (קהלת ט): "חכמת המסכן בזויה", מדה כנגד מדה. ועל ידי מצוות סוכה הוא במדרגת תורה כנ"ל והתורה היא מקור כל החכמות בשביל זה מתר לו לבנות, כי בודאי יש לו חכמה, וסימן לדבר ויעקב נסע סכתה ויבן על ידי מצוות סוכה התר לו לבנות לב ראשי תבות לוי ב"ת. לב זו התורה בית מבראשית, למד מלעיני כל ישראל, הינו כלל התורה וכו':

ענין מה שעיקר שלמות אמונת חכמים הוא להתחזק כל כך עד שיאמינן גם בעצמו כי בגדל כח צדקתם של הצדיקי אמת יעלו גם אותו מעלה מעלה, ולעת עתה גם ההתקרבות בעצמו שמתקרב אליהם ומאמינן בהם הוא טוב ויקר מאד. ועקר האמונה הוא במה שאין מבינים בשכל כידוע, וכמו כן גם בענין זה אף על פי שלפי שכלו וידיעתו הוא רחוק עדין מאד מהשם יתברך, אף על פי כן צריך להאמינן באמונה כי בודאי גם מעט נקודותיו הטובים יקרים מאד בעיני השם יתברך [עין אמונה אות קנ"ה]:

ענין מה שאין שום יאוש בעולם כלל, והשם יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמו להאדם רמוזים להתקרב לעבודתו יתברך לכל אדם, כפי הראוי לו עכשו במקומו ושעתו, ועל ידי זה יכולין לזכר את השם יתברך תמיד בכל מקום ובכל זמן ובכל המדרגות שבעולם [עין יראה וכו' אות קנ"ה]:

ענין מה שעל ידי התורה הקדושה אנחנו ישראל מקושרין בו יתברך תמיד והתורה הקדושה היא יורדת אפלו בעמקי תהום לעורר אפלו את הפחות שבפחותים לשם יתברך, ועל ידי עסק התורה יכולין הכל להתקרב אליו יתברך אפלו אלו שכבר נשקעו בתוך סטרא דמותא, חס ושלום, ודברי תורה אינם מקבלים טומאה לעולם, רק אדרבא, מעלין את האדם מטומאה לטהרה [עין תורה אות ק"ב]:

שרש הבעל דבר והסטרא אחרא הינו שרש השתלשלות יניקתם הוא מבחינת תחלת הצמצום של חלל הפנוי שהשם יתברך, כביכול, העלים והסתיר אור חכמתו בשביל הבחירה. וההעלמה וההסתרה הוא, כביכול, כמו בחינת גנבה, כי באמת לאמתו יש שם השם יתברך, רק שהוא מעלים ומסתיר עצמו, כביכול, בשביל הנסיון והבחירה, בבחינת אתה אל מסתתר, וכעין שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, שאמר הקיסר אלקיסם גנב הוא, והשיב לו שהוא לטובה וכמבאר שם המשל. ומשם שרש הגנבה והערמות והמרמות של הבעל דבר שהוא ראש לכל הגנבים ובא על האדם בערמה ובמרמה גדולה, כמו שכתוב: יארב במסתור וכו' יארב לחטף עני וכו'. ועל כן עקר התקון על ידי אמת על ידי שיודעים שבכל מקום נסתר השם יתברך אפלו בתוך תוקף התגברות החשך של היצר הרע וחילותיו, אף על פי כן גם שם יכולין להמשיך על עצמו אור האמת, עד שיאיר לו לצאת מתוך החשך והאפלה ולהתגבר על מה שצריך להתגבר, כי גם החלל הפנוי מלא מאלקותו יתברך. ועל כן כשימשיך עצמו אל האמת לאמתו אז בודאי אין חשך ואין צלמות להסתיר שם, כי גם חשך לא יחשיך ממך וכתוב, כי אשב בחשך ה' אור לי. ואז לא די שיוכח לצאת מתוך החשך אף גם יוכח להוציא כל הטוב שהיה כבוש בהם מכבר. וכל מה שהחשך מתגבר עליו ביותר ידע, שצריך להתגבר ביותר להמשיך עצמו אל האמת, ואז יוכח להוציא על ידי זה הטוב הכבוש בהם יותר ויותר, שזה בחינת מה שהגנב כשנמצא הגנבה בידו משלם כפל ואם טבח או מכרו אז משלם ארבעה וחמשה, כמבאר בפנים [ועין אמת אות ע"ז ע"ח]. (הלכות גנבה הלכה ה' אות ט' י')

(המשך) ועל כן אפלו יעקב אבינו, עליו השלום, לא היה יכול לעמד על הדבר וסבר שהכרח להדבק תחלה ברחל שהיא בחינת תורה שבעל-פה, כי לכאורה נראה כן שצריכין להתחיל מעסק התורה וכנ"ל וגם כי רחל היא בחינת עלמא דאתגליא כמובא הינו כי הכל רואין מעלת חדושינן דאורייתא הנמשכין מתורה שבעל-פה וחביבין בעיני כל מחמת שיש בהם חכמה ושכל גדול הנגלה לעין כל והחכמה חשובה בעיני הכל, אכל לאה היא בחינת עלמא דאתבטיא כמובא, פי חשיבות ומעלת התפלה סתום ונעלם מעיני הכל, פי תפלה הוא רק בחינת אמונה ואי אפשר להבין ענין התפלה בשום שכל כלל, ועל כן נאמר על התפלה 'כרם זלת' ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה, 'אלו דברים וכו' ובני אדם מזולזלין בהם'.

וזה בחינת: 'ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה ועיני לאה רכות', כי יופי הדור התורה שבעל-פה הכל רואין וחשוב בעיני הכל, והכל רצין אל המשנה, אכל 'ועיני לאה רכות' שהיתה בוכה תמיד, שלא תפל בחלקו של עשו וזה רמו על כנסת ישראל על כל אחד ואחד מישראל, שצריך לבכות כל כך כמו לאה עד שהיו עיניה רכות שלא תפל בחלקו של הס"ם [הסמ"ך מ"ם] חס ושלום, שהוא שרו של עשו אכל מעלת וחשיבות ענין זה של תפלה אין הכל רואין כי היא בחינת עלמא דאתבטיא כנ"ל ועל כן אפלו בני אדם הכשרים אין רצין אחריה כל כך ואדרבא, מזולזלין בה כנ"ל ואפלו יעקב לא היה יכול לעמד על הדבר ועבד ברחל דיקא כנ"ל ולכן הארמי ברמאותו הגדולה רצה להטעות את יעקב ולהחליף לו לאה ברחל, כי לבן לא ידע כלל מעלת התפלה, פי הוא בודאי זולזל בתפלה לגמרי, ועל כן סבר שאין בלאה שום חשיבות כלל וסבר שרמה את יעקב מאד במה שהחליף לו לאה ברחל.

ליקוטי עצות

ספר לקוטי עצות - ערך חקירות וחכמות חיצוניות

ח. על ידי דבורים רעים מתגברת ומתפשטת חכמות הפילוסופיא בעולם, שהיא בחינת זוהמת הנחש, ומזקת מאד להעולם, רחמנא לצלן (סג):
 ט. אסור גדול לעין בספרי המחקרים, כי יש כמה קושיות שנמשכין מבחינת חלל הפנוי שאי אפשר למצא עליהם תרון בשום אופן, רק לעתיד לבוא יתגלה התרון אבל בזה העולם אי אפשר לישבם בשום שכל. ומי שמעין באלו החכמות הנמשכין משם, יהיה נשקע ונאבד שם לעולם כי עליהם נאמר: כל באיה לא ישובון. כי אי אפשר למצא בהם את השם יתברך להשיב על הקושיות והמבוכות שבהם בשום שכל. רק ישראל על ידי אמונה עוברים על כל החכמות ועל כל המבוכות שבעולם, כי הם מאמינים בשם יתברך ובתורתו הקדושה בלי שום חקירה וחכמה רק באמונה שלמה. ועל שם זה נקראים ישראל עברים, על שעל ידי אמונתם הם עוברים ועולים על כל מיני חכמות וחקירות, כי אינם צריכים לחקר אחר האמת כלל, כי הם יודעים האמת לאמתו על ידי אמונתם השלמה, שמאמינים בהאמת כפי מה שקבלו מאבותינו ורבותינו, זכרונם לברכה, ועל ידי זה הם עוברים ועולים על כל החכמות כולם (סד. ב').

י. ודע, שיש צדיקים גדולים שהם צריכין דיקא לעין באלו החכמות, כי על ידי עיונם בהם הם מעלין, מוציאין מהם כמה נשמות שנפלו ונשקעו בהם, ועל כן אל תביא לך ראייה ממה שמצונו כמה מגדולי הקדמונים שעסקו באלו החכמות, כי היו מוכרחים לזה, כנוכר לעיל. ולגדל קדושתם העצומה העלו נשמות שנפלו בהם, כנוכר לעיל. אבל אנשים שאינם גדולים בצדקתם כל כך. מכל שכן אנשים פשוטים בפרט בדורות הללו, חלילה להסתכל ולכנס בהם, כי יהיה נשקע ונאבד שם לעולם, רחמנא לצלן (שם ג').

ספר המידות

ערך למוד

- לו. מי שאוהב תלמיד חכם, התורה מחזרת עליו ועל זרעו:
- לח. ילמד אדם אפלו בלא הבנה:
- לט. תועלת גדול לראות פה הרב בשעת הלמוד:
- מ. תועלת גדול ללמד אצל נהרות:
- מא. העוסק בתורה בלילה, כאלו עוסק בעבודה:
- מב. העוסק בהלכות עבודה, כאלו נבנה בית המקדש בימיו:
- מג. הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון, נופל לגיהנם והוי כזורק אבן למרקוליס: